

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UKA 2018/150
31.10.18.
Múte Bourup Egede

Qanoq ililluta nunatta iluani timersornikkut pitsanngorsaallutalu ineriartortitseqqissinnaavugut? Nunatta nunanut allanut unammisartoqarnerup tungaatigut inerisaajumalluta, timersoqatigiiffiit nunatsinni pissartanngorniuuttarnerit avataatigut, nunatta iluani unammisaqattaarnerat akulikinnerulersinneqassappata taava qanoq iliuseqartariaqarpugut? Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Timersornerup piorsarsimassutsikkullu pikialaartitsarnerup timikkut anersaakkullu peqqinnerulersillutalu nukissaqartittuarpaatigut, inuiattut pisuunngutigisatsinnik.

Timersorneq inuunermi qiimanerulersitsisuuvoq. Timersortartummi kialluunniit tamanna ilisarinnavaa; nikallungalaalersimatilluni nukissaaleqilersimatilluniluunniit timersoreersimatulluni qiimanerulernermik nukissaqarnerulernermillu tunisisarnera.

Timersornerup inuunerup sinnerani ikinggutitaartorneq aqutissiuunneqartarpoq minnerunngitsumillu inuunerup ingerlanerani soorlu atuarnermi, ilinniarnermi, suliffissarsiornermilunniit atorfissaqartinneqarluartoq tassalu imminut tatiginerulerneq aamma pilersinneqartarluni.

Aasaq Amerikap nunavittaani assammik arsarluni pissartanngorniuunnerit, PAN AM, nunatsinni ingerlanneqarmat inuiattut ataatsimoornermik, neriuteqarnermik tanngassimaarnermillu misigisaqarfigaarput. Aamarlutami misigaarput uppersarparpullu timersornikkut aqqissuussinerit qanoq assigiinngisitaartigigalualuta ataatsimoorfeqarnitsinnik misigititsisarnera. Inuiattut nunamik namminersortumik ineriartortitsinitsinni pinngitsoorsinnaanngisarput, tassa ataatsimoornermik susassareqatigiinnermillu anersaaqarneq timersornerup tamatsinnut tunniussinnaasarpaa.

Timersorneq kulturilerinerlu timikkut tarnikkullu peqqinnerulernissatsinnut, pinaveersaartitsinermi annertusaanissatsinnut, nunatut namminiilivikkiartortutut inuiattut ataatsimoornerulernissatsinnut toqqammavissaraagut aningaasaliiffiginerunissaallu pffissanngorpoq. Aningaasaliinerunikkut angussavarput ukioqatigiiaat tamarmik timersornikkut kulturilerinikkullu periarfissaqarnerulernerat. Inuiattut sutigut tamatigut nukittunerulernissatsinnut toqqammavissatta ilagimmatigut. Aningaasaliinerunermi pinngitsoorani siunissami pitsaasumik malitseqarluassaaq, tassami pinaveersaartitsinikkut peqqinnerulernitsigullu ullumikkut inuiaqatigiittut aningaasartuuteqangaatsiarfigilersimasagut annikillisinneqarsinnaammata.

Puigussanngilarputtaaq timersorneq eqqartoraangatsigu siuiarsarniarutsigulu, timersortartut tamaasa eqqarsaatigissagatsigit. Meeqqaniit utoqqarnut, sukisaarsaatigalugu timersortartuniit unammisartutut aallussillutik ilaatigut nunanut allanut sinnerluta unammisartugut.

Takorluisinnaassuseqarneq inissaqartitsigu, takorluukkallu timitalernissaat suleqatigiiffisigu. Timersornermi ineriartortitsinissatsinni takorluugaqarluta anguniagassitta, piviusunngornissaallu timitalertigit, inuiattummi naligiilluta ataatsimoorneq anguniagaqatigiinnerlu timersornerup tunniuttagaa nukittorsarfigilluarumallugu.

Taamak oqaaseqarluta, oqallisissiamik pingaarutilimmik maanna sammisatsinnik qaqitsisoq, Peter Olsen Inuit Ataqtigii qutsavigaarput. Qularineqassangilarlu siuarsaanissamut suleqaataalluarumaartugut.